

SIIKAJOEN KUNTA

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI 2024

KUNTALAISVAIKUTUKSET

1. TERVEYS JA HYVINVOINTI

- o Yhdessä tai erikseen keinoilla voi yhteensä olla enemmän tai vähemmän vaikutusta kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin
- o Mahdollisten kouluverkkomuutosten myötä koulumatkoihin käytettävällä ajalla voi olla vaikutusta muuhun käytettävissä olevaan aikaan, esimerkiksi harrastuksiin käytettävään aikaan voi olla vaikutusta koulumatkan suuntautumisella toiseen suuntaan kuin harrastus
- o (Koulu)rakennuksista luopumisella voi olla vaikutusta siihen, millaisia tiloja kylällä/kylillä on käytettävissä muuhun (mm. harrastus-) toimintaan ja kyläläisten kokoontumistilana
- o Matkat kunnan järjestämiin palveluihin saattavat kasvaa: latuverkko tai jääkenttä kauempana, kansalaisopiston kurssi kauempana jne
- o Raahan musiikkiopiston maksuosuuden vähentäminen vähentää mahdollisuuksia osallistua musiikkiharrastukseen
- o Työllisyshoidon eläkeselvittelyillä voidaan saada ihminen oikean palvelun piiriin
- o Palveluliikenteen vähentäminen/lopettaminen kaventaa palvelujen käyttäjien mahdollisuuksia liikkua
- o Siikajoen pienten koulujen Luohuan, Revonlahden ja Gumeruksen oppilaat siirtyvät koulukuljetuksiin. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia, ja tämä jää kaikkien näiden oppilaiden osalta pois.
- o Koulumatkoihin käytettävä aika ei välttämättä lisäänty kaikilla heidän siirtyessään kuljetuksiin, mutta reuna-alueilta kulkevien koulumatkat ja niihin käytetty aika pitenevät merkittävästi. Luohuan koululta on matkaa Paavolan koululle 11 km, Revonlahden koululta Ruukin koululle 10 km, Gumeruksen koululta Ruukin koululle 28 km. Tällä vaihtoehdolla syntyy siis koulumatkoja, jotka heikentäisivät kaikkien oppilaiden mutta erityisesti pisimmissä kuljetuksissa olevien lasten asemaa.

2. YHDENVERTAISUUS

- o Kiinteistöveroselvityksen tuloksena kiinteistövero tasapuolinen kaikille kuntalaisille
- o Taksojen korotus nostaa palvelun käyttäjän maksamaa hintaa; ei lisää kustannuksia muille (vrt. verotulojen nostaminen) – kustannus kohdistuu sille joka palvelua käyttää
- o Harkinnanvaraisten huojennusten poistaminen maksuissa kohtelee yhdenvertaisemmin kuntalaisia
- o Kotihoidontuen kuntalisästä luopuminen yhdenvertaistaa kuntalaisia
- o Palveluliikenteen lopettaminen voi vähentää tietyn ryhmän mahdollisuuksia liikkua/asioida
- o Satamien kustannusten vähentäminen (taksoja korottamalla) lisää kustannuksia käyttäjille

- o Osalla ratkaisusta voi olla vaikutusta etäisyyksien kasvamiseen tietyille kuntalaisryhmille
- o Koulujen lakkauttamisen vaikutus kylien houkuttavuuteen asuinympäristönä voi olla negatiivinen
- o Koulut yhdistämällä ikäluokat saadaan pidettyä sellaisina, joissa opetusryhmät muodostetaan ikäluokittain.
- o Laajan erityisen tuen järjestäminen pystytään keskittämään ja riittävä oppilasmäärä takaa, että erityisopettajan tukea voidaan kohdentaa oppilaille tehokkaammin, kuin muissa ratkaisumalleissa. Ruukin koululla on Gumeruksen koulun tavoin parhaat edellytykset tarjota esimerkiksi pienryhmämuotoista erityisopetusta.
- o Koulujen yhdistyessä oppilaat voivat saada tasapuolisemmin esimerkiksi oppilashuollon palveluja.
- o Ruukin ja Paavolan koulussa opetuksen järjestämiseen tarkoitettut tilat ovat modernit ja suunniteltu opetuskäyttöön. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetuksen osalta tilanne paranee merkittävästi kaikkien oppilaiden osalta.
- o Ruukin koulun opetusryhmät, myös yhdistettäessä Luohuan oppilaat Paavolaan, on rakennettu ikäluokittain, joten vuorovaikutus oman ikäryhmän kanssa lisääntyisi. Ruukin ja Paavolan koulun opetustilat ovat kaikin puolin ajanmukaiset, ja laajemmat kuin lakkautettavaksi esitetyillä kouluilla huomioiden myös taito- ja taideaineiden opetuksen.
- o Yläkoulujen yhdistäminen mahdollistaa nuoriso- ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuuden paremmin ja laajemmin kaikille yläkoululaisille

3. TYÖLLISYYS JA TYÖELÄMÄ

- o Koulun toiminnan loppuminen kylällä voi vähentää kylän vetovoimaa asuinpaikkana, mutta sillä ei suoraan voida katsoa olevan merkittävää vaikutusta työvoiman saatavuuteen.
- o Yläkoulujen yhdistämisellä voi olla merkitystä mahdollisuuksina tutustua laajemmin työelämän mahdollisuuksiin.
- o Hanketoiminnasta leikkaamisella voi olla vaikutusta työllisyyden ja työelämän mahdollisuuksien luomiseen ja/tai kehittämiseen.
- o Satamien kustannusten vähentämisellä kunnan tuloksesta voi olla vaikutusta yritystoiminnan kustannusten lisäämiseen.
- o Satamien kustannusten vähentämisellä voi olla vaikutusta matkailun kehityksen mahdollisuuksiin.

4. TIETO- JA VIESTINTÄTAIDOT (TIETOYHTEISKUNTATAIDOT)

- o Ei tunnistettuja vaikutuksia.
- o Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.

5. TURVALLISUUS

- o Katuvaalaistuksen vähentämisellä voi olla vaikutusta liikenne- ja muuhun turvallisuuteen; voi lisätä onnettomuuksia, ilkivaltaa, turvattomuuden tunnetta.
- o Keskitetyt, jäljellä olevat palvelupaikat hoidetaan tehokkaasti, mikä voi lisätä turvallisuutta.
- o Etäisyys/kulkeminen voi kasvattaa riskiä esimerkiksi liikenneonnettomuuksiin.
- o Toisaalta riski kevyen liikenteen liikenneonnettomuuksiin voi vähentyä jos/kun kuljetaan ajoneuvolla eikä jalan esimerkiksi kouluun tai harrastuspaikkoihin.

- o Satamien (kunnossapito)kustannusten vähentäminen voi vähentää vesiliikenneväylien turvallisuutta.
- o Kouluverkon muuttuessa on huomioitava erityisesti liikkumiseen liittyvä turvallisuus. Sen voi katsoa jopa paranevan niiden lasten osalta, jotka pääsevät uusina koulukuljetusten piiriin. Toinen ulottuvuus on sosiaalisen turvallisuuden tunteen säilyttämisessä, kun oppilaiden koulu vaihtuu, ja kaikilla oppilailta luokkatovereita tulee lisää.
- o Uudet koulutilat ovat turvalliset ja terveelliset.
- o Siikajoen kaikissa kouluissa koulunkäynti on yhtä turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat ilmiöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toiminnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Kouluilla on yhteneväiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.

6. PALVELUJEN TASO, KATTAVUUS JA SAATAVUUS KUNTALAISNÄKÖKULMASTA

- o Keskittämisellä voidaan saada monipuolisempi palvelutaso yhteen paikkaan; palvelee useampaa ja paremmin.
- o Etäisyys palveluihin voi muutosten myötä kasvaa.
- o Sosiaalinen kanssakäyminen voi kasvaa, kansalaisopiston toiminnan keskittäminen Paavolan kansakoulun tiloihin mahdollistaa useamman kurssin pitämisen tiloissa yhtä aikaa.
- o Kansalaisopiston kurssien supistaminen voi myös tehdä kurseista mielekkäämpiä opettajalle ja/tai kurssilaisille.
- o Kirjasto kauempana, jos kouluverkkomuutosten myötä myös kirjastoja lakkautetaan.
- o Kansalaisopiston kurssit kauempana, jos toimintaa keskitetään/supistetaan.
- o Talviliikuntapaikat osalle kuntalaisista kauempana, jos latu-/jäähakenttiä vähennetään.
- o Jäljellä olevilla talviliikuntapaikoilla käyttöaste nousee; voi parantaa esimerkiksi ladun kuntoa.
- o Sosiaalinen kanssakäyminen voi lisääntyä myös talviliikuntapaikoilla jos/kun palveluja keskitetään.
- o Kansalaisopistopalvelujen keskittämisellä voidaan saada parempi siivouksen taso, vrt. yhden paikan siivoaminen.
- o Palvelujen käyttäjällä kustannus nousee, jos korotetaan venepaikka-, liikuntapaikka-, kansalaisopiston maksuja, APIP-maksuja tai otetaan hulevesimaksu käyttöön.
- o Kansalaisopiston tuntien vähentäminen lähelle valtiosuustuntien tasoa vähentää tarjottavien kurssien määrää.
- o Säästämisellä painatuksista, ilmoituksista, tapahtumista; voi olla vaikutusta palvelujen tasoon ja/tai saatavuuteen.
- o Raahan musiikkiopiston maksuosuuden vähentäminen kaventaa mahdollisuuksia osallistua musiikkiharrastukseen.
- o Palveluliikenteen lopettamisella vaikutusta palvelujen saatavuuteen/saavutettavuuteen.
- o Rakennus- ja ympäristövalvonnan kustannusten vähentäminen voi hajauttaa asiantuntijapalvelun saamisen eri paikkoihin.
- o Satamien kustannusten vähentämisellä voi olla vaikutusta sataman palvelujen saatavuuteen ja/tai saavutettavuuteen.
- o Heikinhovin myynti voi vähentää kuntalaisten kokoontumispaikkoja.
- o Koulujen yhdistämisellä taataan opetuksen järjestäminen pedagogisesti tasapuolisesti eri Siikajoen kylien oppilaille. Opetus pystytään järjestämään ikäluokittain muodostetuissa ikäryhmissä, ja keskitetyimmällä erityisopetuksen ja opiskeluhuollon järjestämisellä taataan näiden palvelujen tasapuolisempi saatavuus.

- o Tässä ratkaisussa Luohuan, Revonlahden ja Gumeruksen pienten koulujen oppilaiden lähikoulu mahdollisesti vaihtuu, ja matka palveluun pitenee. Kaikki pienten koulujen oppilaat siirtyvät koulukuljetusten piiriin.
- o Ruukin koulun opetusryhmät, myös yhdistettäessä Luohuan oppilaat Paavolaan, on rakennettu ikäluokittain, joten vuorovaikutus oman ikäryhmän kanssa lisääntyisi. Ruukin ja Paavolan koulun opetustilat ovat kaikin puolin ajanmukaiset, ja laajemmat kuin lakkautettavaksi esitetyillä kouluilla huomioiden myös taito- ja taideaineiden opetuksen.
- o Koulujen yhdistämisillä on positiivinen vaikutus sosiaalisen kanssakäymisen näkökulmasta.
- o Yläkoulujen yhdistäminen mahdollistaa nuoriso- ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuuden paremmin ja laajemmin kaikille yläkoululaisille.
- o Yläkoulujen yhdistyessä lukion houkuttelevuus jatko-opiskelupaikkana lisääntyy.
- o Koulujen yhdistämisen ajankohta tulee valita niin, että koulutilat sallivat kaikkien tarvittavien opetusryhmien muodostamisen.
- o Opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään kolmelle koululle nykyisten viiden sijaan, palvelua saatavilla oppilaalle paremmin.
- o Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

1. IHMISTEN ELINOLOT, TERVEYS JA VIIHTYVYYS

- o Voi olla vaikutusta kylien elinvoimaisuuden kehittämiseen ja/tai viihtyvyyteen.
- o Koulun lakkauttamisesta voi seurata sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. Näin ollen kouluverkon karsiminen voi haitata niiden kylien elinvoimaisuuden kehittymistä sekä viihtyvyyttä, joiden koulujen toiminta lakkaa.
- o Kunnan käytöstä poistuneet rakennukset voivat mahdollistaa myös muuta alueen kehittämistä elinvoiman ja viihtyisyyden näkökulmasta.

2. MAAPERÄ, LUONNON MONIMUOTOISUUS, ILMASTO

- o Ei tunnistettavia välittömiä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen.
- o Kuljetusten lisääntyessä ilmastovaikutuksia voi syntyä päästöjen lisääntymisestä.
- o Nykyisen kouluverkon tiivistämisen mallissa ei ole välittömästi merkittäviä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen. Mahdollinen lakkautettavan koulun myyminen tai purkaminen tulee toteuttaa ratkaisuilla, joissa huomioidaan ympäristö.

3. MAISEMA, KULTTUURIPERINTÖ

- o Rakennuksista luopuminen ei muuta kylämaisemaa.
- o Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Siikajoella on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

ORGANISAATIO- JA HENKILÖSTÖVAIKUTUKSET

- o Kiinteistöveroselvityksellä viranomaiset saavat ajantasaiset tiedot; rekisterit kunnossa.
- o Hulevesimaksun käyttöönotto lisää työtä ja kustannusta organisaatiossa (mm. suunnittelu, laskutus).
- o Valtuuston koko suhteessa asukasmäärään ja organisaation kokoon (alle 5000 asukkaan kunnassa minimi valtuuston koko 13).
- o Palkkatukityöllistämisestä luopumisella on vaikutusta organisaatiossa työn järjestelyyn; osa tehtävistä voi olla ostettavissa ostopalveluna ja/tai lisää varsinaisten työntekijöiden palkkaamista.
- o Koulujen lakkauttamisilla voi olla vaikutusta koulujen hallinnon järjestämiseen.
- o Kouluverkon tiivistämisen mallissa palvelujen tuottamistavat säilyvät perusteiltaan ennallaan. Merkittävin muutos on yhdysluokkaopetuksen väheneminen pienten koulujen toiminnan loppuessa.
- o Yleinen henkilöstösäästötavoite voi vähentää henkilöstön tai työajan määrää ja/tai aiheuttaa tehtävien uudelleenjärjestelyä.
- o Korvaavan työn mallin käyttöön otolla voidaan parantaa edellytyksiä olla työssä (osatyökykyisenä), voi parantaa hyvinvointia, vähentää syrjäytymistä työelämästä.
- o Kotihoidontuen kuntalisästä luopuminen voi lisätä kysyntää varhaiskasvatuksessa.
- o Omasta aurauksesta luopuminen lisää ostopalvelun tarvetta.
- o Toimipisteiden vähentäminen voi vähentää kulkemista toimipisteiden välillä ja lisätä varsinaiseen työhön käytettävää aikaa.
- o Jos opiskeluhuollon henkilöstön ja koulujen henkilöstön työpanosta keskitetään kolmelle koululle nykyisten viiden sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät.
- o Organisaation tehtävien määrä, eli henkilöstömäärä vähenee oppilaiden vähentyessä ja opetusryhmiä yhdistettäessä ja rakennusten ylläpitotarpeen vähentyessä.
- o Koulutuksista vähentäminen vähentää työntekijöiden oppimismahdollisuuksia, voi vähentää työmotivaatiota, estää ammattitaidon kehittymistä ja ajan tasalla pysymistä.
- o Koulutuksista ja/tai työterveyshuollon kustannuksista vähentäminen voi heikentää työnantajamielikuvaa ja/tai työhyvinvointia.
- o Rakennus- ja ympäristövalvonnan kustannusten vähentämisellä voi olla vaikutusta työn organisointiin ja/tai kustannuksiin; voi lisätä työmäärää omassa organisaatiossa (esimerkiksi rakennusjärjestyksen tekeminen yksin omana työnä).
- o Jos keskitetään, palvelun ylläpito voi olla tehokkaampaa tai paremmin hallittavissa.
- o Jos ylläpidettävien rakennusten ja ulkotilojen määrä vähenee, näihin tarvittava henkilöresurssin määrä vähenee.

Taloudelliset vaikutukset

- o Kiinteistöveroselvitys lisää kunnan verotuloja; toisaalta vaatii lisäresurssia selvitystä tehtäessä.
- o Palvelujen keskittäminen kustannustehokkaampaa; tehostaa; vähentää kustannuksia.

- o Kouluja yhdistettäessä siivouskustannukset poistuvat lakkautettavien koulujen osalta. Ateriakustannukset vähenevät (kuljetukset vähenevät).
- o Taksojen korotus lisää kunnan tuloja (venepaikat, liikuntapaikkamaksut, kansalaisopiston maksut, APIP maksut, hulevesimaksut).
- o Hanketoiminnasta luopuminen voi säästää kustannuksia, mutta myös vähentää kuntaan tulevaa rahaa ja/tai yritysten mahdollisuuksia menestyä ja työllistää ihmisiä.
- o Valtuuston kokoa pienentämällä voidaan vähentää hallinnollisia kustannuksia (kokouspalkkiot, kilometrikorvaukset, ansionmenetykskorvaukset, aterioihin käytetty raha, ict-kulut).
- o Talouden näkökulmasta palkkatyöllistämisen luopuminen nostaa palkkakustannuksia ja/tai ostopalvelun kustannuksia.
- o Yleinen henkilöstösäästötavoite vähentää palkkakustannuksia.
- o Poistuvat rakennukset (Tavon kioski, Leppis, Vaahtera, Urheilutalo, Heikinhovi) voi tuoda kertaluontoisia tuloja ja/tai vähentää vuosittaisia jatkuvaluontoisia menoja.
- o Kouluja yhdistettäessä kuljetuskustannukset nousevat.
- o Kouluja yhdistettäessä kiinteistö- ja muut vuosittaiset käyttökulut vähenevät.
- o Mikäli koulujen lakkauttamisia ei tehdä, on varauduttava taloudellisesti vuosittaisiin kasvaviin käyttökustannuksiin sekä investointeihin. Tarvittavat rakennusinvestoinnit on tehtävä, jotta koulut pysyvät käyttökunnossa, ns. korjausvelka kouluittain. Luohua, Revonlahti ja Gumerus ovat kaikki peruskorjaustarpeessa.
- o Koulujen yhdistämisestä saadaan taloudellista etua sekä opetusryhmien yhdistämisen kautta että peruskorjauskuluja välttämällä, jos luovutaan kahdesta tai kolmesta koulurakennuksesta.
- o Jos rakennuksesta luovutaan (myynti/purku), mahdollinen alaskirjaus taseesta.
- o Opetuksen järjestäminen nykyistä pienemmällä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaa henkilöstön vähentämistä ja koulurakennuksista luopumista. Koulukuljetukset eivät saa lisääntyä niin, että muista asioista saatu taloudellinen hyöty menee kuljetusten järjestämiseen.
- o Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.
- o Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa asuvasta oppilaasta laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
- o Kansalaisopiston opetuksen tason vähentäminen valtionosuustuntien tasolle vähentää kunnan kustannuksia.
- o PPE Köökin sopeutustavoitteen osalta ratkaisut määrittävät vaihtoehdot: voi olla kustannuksia vähentävää vaikutusta.
- o Säästövapaiden vähentäminen korjaa kunnan tasetta.
- o Toimipisteiden vähentäminen vähentää matkakustannuksia ja lisää työhön käytettävää aikaa.
- o Satamien kustannusten vähentäminen vähentää kunnan kustannuksia.
- o Heikinhovin myynti vähentää kunnan vuosittaisia kustannuksia.
- o Veroprosenttien nostaminen lisää kunnan tuloja.
- o Kunnan talouden tasapaino on edellytys kaikelle toiminnalle, myös kuntastrategian mukaisesti.